

بررسی مقایسه‌ای اثربخشی آموزش‌های گروهی عزت نفس،
خودکارآمدی و انگیزش پیشرفت بر عزت نفس زنان با معلولیت جسمی -
حرکتی ۱۸-۳۵ اصفهان سال ۱۳۸۷

اعظم مرادی^۱

صدیقه رضایی دهنوی^۲

تاریخ وصول: ۱۳۹۰/۸/۲۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱/۲۰

چکیده

هدف: هدف این تحقیق بررسی و مقایسه اثربخشی آموزش‌های گروهی عزت نفس، خودکارآمدی و انگیزش پیشرفت بر عزت نفس زنان با معلولیت جسمی - حرکتی شهر اصفهان بود. روش: طرح تحقیق نیمه تجربی بود. جامعه آماری شامل کلیه اعضای زن ۱۸-۳۵ ساله تشكل غیردولتی جامعه معلولان شعبه شهر اصفهان بود. برای نمونه گیری ۸۰ نفر از جامعه آماری به طور تصادفی انتخاب شدند و پس از اجرای مقیاس عزت نفس روزنبرگ، ۴۰ نفر از آنها که عزت نفس شان از نیم دیگر آزمودنی‌ها پایین‌تر بود، به عنوان نمونه نهایی انتخاب و به طور تصادفی به سه گروه آزمایشی و یک گروه گواه واگذار شدند. سپس برای هر یک از گروه‌های آزمایشی ۱، ۲ و ۳ به ترتیب برنامه آموزش گروهی عزت نفس، آموزش گروهی خودکارآمدی و آموزش گروهی انگیزش پیشرفت، در قالب ۹ جلسه هفتگی ۱۲۰ دقیقه‌ای برگزار شد. پس از اتمام جلسات آموزش، پس آزمون با به کار گیری مقیاس عزت نفس روزنبرگ، بر روی هر سه گروه آزمایشی و گروه گواه انجام شد. برای سنجش ویژگی‌های

۱- عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور مرکز شهر کرد

۲- عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور

آزمودنی‌ها علاوه بر پرسشنامه کیفیت زندگی، پرسشنامه مشخصات جمعیت شناختی نیز به کار برده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل کواریانس، تحلیل مانکوا و آزمون تعقیبی LSD استفاده شد. برای آزمون فرضیه‌ها سطح احتمال $P < 0.05$ استفاده شد. یافته‌ها: یافته‌ها حاکمی از اثربخشی آموزش گروهی عزت نفس ($P = 0.023$)، آموزش گروهی خود کارآمدی ($P = 0.006$) و آموزش گروهی انگیزش پیشرفت ($P = 0.016$) بر عزت نفس بود، اما اثر بخشی سه نوع آموزش گروهی با یکدیگر تفاوتی نداشت. نتیجه گیری: هر یک از روش‌های آموزش گروهی عزت نفس، آموزش گروهی خود کارآمدی و آموزش گروهی انگیزش پیشرفت می‌تواند بر بهبود عزت نفس افراد با معلولیت جسمی و در نتیجه توانبخشی آنها مؤثر باشد. بر این اساس پیشنهاد می‌شود که این سه نوع برنامه آموزشی به صورت منظم در مراکز درمانی و آموزشی و تشکل‌های غیردولتی مخصوص افراد با معلولیت جسمی اجرا گردد.

واژگان کلیدی: عزت نفس، آموزش گروهی عزت نفس، آموزش گروهی خود کارآمدی، آموزش گروهی انگیزش، زنان با ناتوانی جسمی - حرکتی.

مقدمه

یکی از مهمترین نیازهای انسان که او را در برابر اضطراب و رویدادهای فشار زا محافظت می‌نماید، عزت نفس^۱ است؛ مفهومی که در دهه‌های اخیر بیش از گذشته مورد توجه روان‌شناسان قرار گرفته است. عزت نفس از مهمترین جنبه‌های شخصیت و تعیین‌کننده ویژگی‌های رفتاری (صدرالسادات، ۱۳۷۹) و شکوفایی انسان است و بیشتر صاحب نظران آن را عامل مهم و اساسی در سازگاری عاطفی و اجتماعی می‌دانند (لی، ۱۹۹۴).

کوپر اسمیت^۱ (ترجمه دادستان، ۱۳۷۱) عزت نفس را مجموعه بازخوردها و عقایدی می‌داند که افراد در روابط خویش با دنیای بیرون ابراز می‌کنند. عزت نفس درجه ارزشی است که یک فرد به خودش نسبت می‌دهد (ویر^۲، ۲۰۰۰). عزت نفس به منزله بیان تأیید فرد نسبت به خویشنست است و نشان دهنده این است که فرد تا چه اندازه خود را توان، ارزنده و پر اهمیت می‌داند؛ یک تجربه شخصی است که ترجمان آن را می‌توان در سطح گفتار و رفتارهای معنادار مشاهده کرد (مشکی، غفرانی پور و الله یاری^۳، ۲۰۰۰).

عزت نفس متغیر مهمی است که با عوامل مختلفی ارتباط داشته و بر رفتارهای آشکار فرد تأثیر می‌گذارد (کوپر اسمیت، ترجمه دادستان، ۱۳۷۱). عزت نفس که چهارمین نیاز از سلسله مراتب نیازهای مزلو است، به انسان اعتماد و استقلال می‌بخشد (فریسون^۴، ۱۹۹۷).

بر عکس عزت نفس پایین بازدارنده پشتکار، اعتماد و عملکرد تحصیلی مطلوب است (کوپر اسمیت، ۱۹۸۷، نقل از صدرالسادات و اسفندآباد، ۱۳۸۰) و عملکرد فرد را در حیطه‌های روان‌شناختی، جسمانی، خانوادگی و اجتماعی دچار اختلال می‌کند (کوپر اسمیت، ۱۹۸۷، نقل از دادستان، ۱۳۷۷).

پژوهش‌هایی هم که تأثیر عزت نفس را بررسی کرده‌اند، نشان داده‌اند که عزت نفس پایین پیامدهایی مانند اضطراب و افسردگی (کاپلان^۵، ۱۹۹۶)، اختلال‌های جسمی و روانی (اوگدن^۶، ۱۹۹۸)، مشکلات رفتاری و ارتباطی (سلیمی، ۱۳۷۶) و رفتارهای انحرافی (کاپلان، ۱۹۹۶) را به دنبال دارد. در تحقیقاتی هم که آلیسون^۷ انجام داده است مشخص شده که افراد با عزت نفس پایین علائمی مثل شکایت جسمانی، بی تفاوتی، احساس تنها، افسردگی و نامیدی را بروز می‌دهند (بیانگرد، ۱۳۷۲). بی تردید چنین پیامدهایی میزان آسیب پذیری فرد را افزایش

1. Coopersmith

2. Weare

3. Moshki, Ghofranipour, & Allahyari

4. Frieson

5. Kaplan

6. Ogden

7. Alison

می‌دهد که این نیز به نوبه خود در روابط میان فردی و اجتماعی عواقبی چون جدا افتادن فرد از یافای نقش بهنگار را به دنبال دارد (کاپلان، ۱۹۹۶).

با توجه به اهمیت عزت نفس و نقش آن در جنبه‌های مختلف زندگی ضرورت دارد برنامه‌های آموزشی ارتقای سلامت روان و مهارت‌های اجتماعی، با تأکید بر افزایش عزت نفس انجام شود (بی، ۲۰۰۰).

تعداد قابل توجهی از افراد هر جامعه‌ای را معلولان جسمی تشکیل می‌دهند. ناتوانی جسمی دارای ابعاد جسمانی و روان‌شناختی است و همان‌طور که سلامت جسمی فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد سازگاری روانی - اجتماعی و سلامت روانی او را نیز متأثر می‌سازد (نوری، ۱۳۷۴). موانع فیزیکی امکان حرکت و مشارکت افراد دارای ناتوانی در روند کلی فعالیت‌های بشری را دشوار یا غیرممکن می‌سازد. اما حتی مهتر از این‌ها موانعی است که در محیط‌های روانی - اجتماعی فرد وجود دارد (برون، ۱۹۹۱^۱). در واقع چنین به نظر می‌رسد که ناتوانی یا معلولیت نه فقط در جسم افراد معلول بلکه بیشتر در طرز فکرها و نگرش‌های افراد مزبور و دیگر افراد جوامع مختلف وجود دارد (نوری، ۱۳۷۴). این نگرش‌های منفی و موانع روانی - اجتماعی سلامت روانی افراد با معلولیت را تحت تأثیر قرار داده، باعث می‌شود که آنها نسبت به سایر افراد عزت نفس و اعتماد به نفس پایین تری داشته باشند. تظاهرات و عوارض ناتوانی‌های مزمن جسمی همچون مولتیپل اسکلروز^۲ (MS) به شدت بر روی تصور فرد از خود تأثیر می‌گذارد و اثرات بسیار مخربی بر عزت نفس دارد (والش و والش، ۱۹۸۹^۳). نوسک، هیوچز، سودبیوند، تایلر و سوآنک^۴ (۲۰۰۳) در تحقیقی دریافتند که زنان با معلولیت جسمی - حرکتی نسبت به سایر زنان خودشناسی کمتر و عزت نفس پایین تری دارند و از لحاظ اجتماعی متزווی‌ترند.

1. Bee

2. Berven

3. Multiple schrosis

4. Walsh & Walsh

5. Nosek, Hughes, Swdiund,Taylor & Swank

از سوی دیگر نتایج پژوهش‌های می و وارن^۱ (۲۰۰۲)، کرمود و مک لین^۲ (۲۰۰۱)، گاگنون^۳ (۱۹۹۶)، کینی و کویلی^۴ (۱۹۹۲) و گاگنون (۱۹۹۰) نشان می‌دهد که عزت نفس بزرگسالان مبتلا به آسیب نخاعی، سالمدان ناتوان و مبتلایان به ناتوانی جسمی - حرکتی از جمله عوامل مهم تأثیرگذار بر کیفیت زندگی آنهاست. پژوهش‌ها همچنین نشان داده که تصور مثبت از خود بهترین پیش‌بینی کننده تطابق با بیماری مولتیپل اسکلروز (MS) است (والش و والش، ۱۹۸۹). علاوه بر این تحقیقات بیانگر آن است که عزت نفس بر میزان فرصت‌های شغلی مبتلایان به ناتوانی جسمی - حرکتی نیز تأثیر می‌گذارد (برای مثال نوسک و همکاران ۲۰۰۳؛ چاپین و کومن^۵، ۲۰۰۱).

این تحقیقات نشان می‌دهد که تلاش در جهت افزایش عزت نفس معلولان جسمی در توانبخشی آنها از اهمیت خاصی برخوردار است. راهبردهای درمان روان‌شناختی در مراحل مقدماتی و با جهت گیری شناختی - رفتاری در مراحل بعدی (لیونه، ۱۹۸۹) در بهبود وضعیت روان‌شناختی افراد با معلومات جسمی مؤثر شناخته شده است.

از طرف دیگر چنین به نظر می‌رسد که متغیر عزت نفس با خودکارآمدی^۶ و انگیزش پیشرفت^۷ رابطه داشته باشد. عزت نفس بالا با راهبردهای مقابله‌ای مثبت و سازنده، انگیزش بالا و حالت عاطفی مثبت (که از جمله مؤلفه‌های اصلی انگیزش پیشرفت هستند) رابطه دارد (شاب و کوپلند، ۱۹۹۳، نقل از حقیقی، موسوی، مهرابی زاده هنرمند و بشلیده، ۱۳۸۵). باور نسبت به موفقیت شخصی و بسیج خویشتن با توجه به اهداف تعیین شده (یعنی خصوصیات اصلی خودکارآمدی)، بازخوردهایی هستند که با عزت نفس پیوستگی مستقیم دارند. عزت نفس فرد

-
1. May & Warren
 2. Kermode & Maclin
 3. Gagnon
 4. Kinney & Coyle
 5. Chapin & Kewman
 6. Livneh
 7. self-efficacy
 8. achievement motivation
 9. Shop & Copeland

را آماده می‌سازد تا نسبت به انتظار موفقیت و پذیرش آن و تعیین کننده‌های شخصی آن واکنش نشان دهد (مشکی و همکاران، ۲۰۰۰).

نتایج تحقیقات نیز حاکی از این است که سه سازه انگیزش پیشرفته، خود کارآمدی و عزت نفس، با یکدیگر رابطه دارند. نتایج پژوهش‌های اکتب و ارمان^۱ (۲۰۰۶) و بیبانگرد (۱۳۸۴) نشان می‌دهد که بین انگیزش پیشرفته و عزت نفس رابطه وجود دارد. مارتین و براؤلی^۲ (۲۰۰۲) هم در پژوهش خود دریافتند که خود کارآمدی مقدار قابل توجهی از عزت نفس عمومی و جسمی را تبیین می‌کند. بندورا^۳ (۱۹۹۷) خود کارآمدی را باور راسخ فرد مبنی بر این که می‌تواند یک رفتار خاص لازم برای دستیابی به نتیجه مورد نظر را با موفقیت انجام دهد، تعریف می‌کند. از زمانی که بندورا این اصطلاح را مطرح کرد، محققان متعددی دریافتند که خود کارآمدی با دامنه گسترده‌ای از مسائل بالینی از جمله فوبی‌ها، وابستگی به مواد، افسردگی، مهارت‌های اجتماعی، جرأتمندی، تنبیدگی و مربوط است (پاجارس^۴، ۱۹۹۷)

روش شناختی رفتاری بندورا برای افزایش خود کارآمدی بر چهار اصل کلی استوار است که عبارتند از: ۱- مواجه کردن افراد با تجربه‌های موفقیت آمیز از طریق ترتیب دادن هدف‌های دست یافتنی، موفقیت عملکرد را افزایش می‌دهد؛ ۲- مواجه کردن افراد با الگوهای مناسبی که در یک زمینه خاص موفق هستند، تجربه‌های موفق جانشینی را بهبود می‌بخشد؛ ۳- قانع سازی کلامی، افراد را به این باور می‌رساند که توانایی عملکرد موفقیت آمیز را دارند و ۴- تعدیل کردن برانگیختگی فیزیولوژیکی از طریق رژیم غذایی مناسب، کاهش تنبیدگی و برنامه‌های ورزشی، توانایی کنار آمدن با مسائل را افزایش می‌دهد (شولتس^۵ و شولتس، ۱۳۸۱). بندورا (۱۹۷۷) خاطر نشان می‌سازد که موفقیت در عملکرد باعث بیشترین افزایش خود کارآمدی می‌شود.

1. Aktop and Erman

2. Martin and Brawley

3. Bandura

4. Pajares

5. Scultze

انگیزش پیشرفت به منزله «کوشش شخصی فرد برای دست یافتن به هدف‌ها در محیط اجتماعی او» تعریف می‌شود. در این چارچوب آموزش انگیزش پیشرفت شامل آموزش مستقیم راهبردهای فکری و عملی پیشرفت از طریق تعیین هدف و برنامه ریزی، ... و تمرين این راهبردهاست (الیوت و چورچ^۱). انتخاب انگیزش پیشرفت به عنوان برنامه مداخله، بر این اساس استوار است که از آغاز نوجوانی، پیشرفت به دلایل متعدد موردنوجه خاص قرار می‌گیرد. یکی از دلایل عمدۀ این امر مسأله گذار اجتماعی و آمادگی برای ایفای نقش‌های اجتماعی دوران بزرگسالی و دلیل مهم‌تر دیگر تغییرات مربوط به ساختار هوش است که سبب می‌شود از این پس افراد از لحاظ شناختی قادر به ملاحظه پیامدهای بلندمدت تصمیمات و انتخاب‌های تحصیلی و حرفه‌ای خود و در عین حال در نظر داشتن واقع گرایانه دامنه امکانات تحصیلی و حرفه‌ای خویش می‌گرددن (اشتبرگ^۲، ۱۹۹۹).

تحقیقات نسبتاً زیادی اثربخشی آموزش گروهی عزت نفس، خودکارآمدی و انگیزش پیشرفت بر مؤلفه‌های مختلف وضعیت روان‌شناختی و جنبه‌های مختلف عملکرد را تأیید کرده‌اند (برای مثال پروفوتوت، کور، گوئست و دان^۳؛ هال و تاریر^۴؛ ۲۰۰۳؛ گایودیانو و هربرت^۵؛ ۲۰۰۳؛ بتز و شیفانو^۶، ۲۰۰۰؛ بندورا، ۱۹۹۷؛ مک‌کللن^۷، ۱۹۸۴؛ ۱۹۷۳؛ اسمیت و تروث^۸؛ ۱۹۷۵؛ غلامی رنانی، کجاف، نساط دوست و مرادی، ۱۳۸۶؛ شمامی زاده، ۱۳۸۴؛ مظاہری، باغبان و فاتحی زاده، ۱۳۸۵؛ احمدی، منصور، فتحی آشتیانی و رسول زاده طباطبایی، ۱۳۸۳). احمدی و همکاران (۱۳۸۳) در پژوهش خود دریافتند که هم آموزش انگیزش پیشرفت و هم تمرين عزت نفس، هم در سطح تحول شناختی عینی و هم در سطح تحول شناختی

1. Elliot and Church

2. Steinberg

3. Proudfoot, Corr, Guest, and Dunn

4. Hall and Tarrer

5. Gaudiano and Herbert

6. Betz and Schifano

7. McClelland

8. Smith and Troth

انتزاعی باعث تحول فرارونده در دریافت خود عینی می‌شود؛ اثربخشی این نوع روش مداخله بر تحول فرارونده برحی از مؤلفه‌های خود فاعلی نیز معنی‌دار بود.

اثربخشی مداخله‌های غیرروان‌شناختی بر عزت نفس افراد با معلومیت جسمی نیز در برحی پژوهش‌ها مورد بررسی قرار گرفته است (برای مثال بارت و همکاران^۱، ۲۰۰۹؛ حضرتی، زحمتکشان، دژبخش، نیک سرشت و ضیغمی، ۱۳۸۴؛ مدنی، باوی پور و روزیانی، ۱۳۸۱). اما تحقیقات محدود اثربخشی مداخله‌های شناختی - رفتاری مختلف به ویژه آموزش‌های گروهی عزت نفس، خود کارآمدی و انگیزش پیشرفت بر افزایش عزت نفس افراد با معلومیت جسمی را مورد بررسی قرار داده‌اند. هیوجس، رایتسون - هلن، تایلور، سوئدلوند و نوسک^۲ (۲۰۰۴) یکی ازین محدود پژوهش‌ها، اثربخشی آموزش گروهی عزت نفس بر وضعیت روان‌شناختی زنان با معلومیت جسمی - حرکتی را بررسی کردند و دریافتند که این نوع مداخله عزت نفس و خود کارآمدی آزمودنی‌ها را افزایش می‌دهد. ویکری، گونتکوسکی، والاس و کاروسلی^۳ (۲۰۰۶) نیز دریافتند که گروه درمانی متمرکز بر خودپنداره، باعث بهبود خودپنداره افراد مبتلا به آسیب مغزی اکتسابی می‌شود.

حال با توجه به اینکه در مورد اثربخشی آموزش گروهی انگیزش پیشرفت و آموزش گروهی خود کارآمدی بر عزت نفس و مقایسه اثربخشی آنها با آموزش گروهی عزت نفس، نه فقط در مبتلایان به ناتوانی جسمی - حرکتی، بلکه در سایر افراد نیز تحقیقی منتشر نشده است و با عنایت به نتایج پژوهش‌های مختلف دال بر رابطه متقابل سه سازه انگیزش پیشرفت، خود کارآمدی و عزت نفس با یکدیگر و با توجه به اینکه در دختران نوجوان در مقایسه با پسران نوجوان افت معنی داری در عزت نفس دیده می‌شود که مهمترین عوامل به وجود آورنده آن، نظام تربیتی خانواده، مدرسه و جامعه است (ایکلسو و همکاران^۴، ۱۹۹۹، نقل از احمدی و

1. Bart et al

2. Hughes, Robinson-Whelen , Taylor, Swedlund, and Nosek

3. Vickery, Gontkovsky, Wallace, and Caroselli

4. Eccles et al

بررسی مقایسه‌ای اثربخشی آموزش‌های گروهی عزت نفس، خودکارآمدی... ۷۳

همکاران، ۱۳۸۳) و نیز در مجموع زنان با معلولیت جسمی در مقایسه با مردان دارای ناتوانی جسمی بیشتر مورد تبعیض واقع می‌شوند و کمتر به حقوق خود دست می‌یابند (ایمت و آلانت، ۲۰۰۶)، هدف این تحقیق بررسی و مقایسه اثربخشی روش‌های آموزش گروهی عزت نفس، آموزش گروهی خودکارآمدی (به روش بندورا) و آموزش گروهی انگیزش پیشرفت (به روش مک کللن) بر عزت نفس زنان با معلولیت جسمی - حرکتی و به کارگیری این روش‌ها در توانبخشی روان‌شناسی در افراد معلول جسمی در صورت تأیید اثربخشی آنهاست. فرضیه‌های تحقیق عبارتند از:

- آموزش گروهی عزت نفس، عزت نفس زنان با معلولیت جسمی - حرکتی را در مقایسه با گروه گواه افزایش می‌دهد.
- آموزش گروهی خودکارآمدی، عزت نفس زنان با معلولیت جسمی - حرکتی را در مقایسه با گروه گواه افزایش می‌دهد.
- آموزش گروهی انگیزش پیشرفت، عزت نفس زنان با معلولیت جسمی - حرکتی را در مقایسه با گروه گواه افزایش می‌دهد.
- میزان اثربخشی آموزش گروهی عزت نفس، آموزش گروهی خودکارآمدی و آموزش گروهی انگیزش پیشرفت بر عزت نفس زنان با معلولیت جسمی - حرکتی با یکدیگر تفاوت دارد.

روش

طرح این تحقیق نیمه تجربی از نوع پیش آزمون - پس آزمون با گروه گواه است. طرح تحقیق در جدول ۱ ارائه شده است:

جدول ۱. طرح تحقیق (طرح پیش آزمون- پس آزمون با گروه گواه)

آزمایشی ۱	آزمایشی ۲	آزمایشی ۳	گواه	مرحله	پیش آزمون (n)	آموزش گروهی	پیش آزمون (n)	شیوه واگذاری آزمودنی‌ها
تصادفی	تصادفی	تصادفی	تصادفی	+ (۷)	+ (۷)	+ (۷)	+ (۷)	+ (۷)
تصادفی	تصادفی	تصادفی	تصادفی	+ (۶)	+ (۸)	+ (۸)	+ (۸)	+ (۸)
تصادفی	تصادفی	تصادفی	تصادفی	+ (۵)	+ (۷)	+ (۷)	+ (۷)	+ (۷)
تصادفی				+ (۱۰)	- (۱۰)	+ (۱۰)	+ (۱۰)	+ (۱۰)

جامعه، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری این تحقیق شامل همه اعضای زن ۳۵-۱۸ ساله جامعه معلومان^۱ شعبه شهر اصفهان در سال ۱۳۸۷ می‌باشد که تعداد آنها ۳۲۰ نفر است (جامعه معلومان اصفهان، ۱۳۸۷). برای نمونه گیری ۸۰ نفر از افراد جامعه آماری به شیوه تصادفی انتخاب شدند و پس از اجرای مقیاس عزت نفس رزنبرگ، ۴۰ نفر از آنها که عزت نفسشان از نیم دیگر آزمودنی‌ها پایین‌تر بود، به عنوان نمونه نهایی انتخاب و به طور تصادفی به سه گروه آزمایشی و یک گروه گواه واگذار شدند. از ۱۰ نفر دعوت شده به گروه آموزش عزت نفس ۷ نفر، از ۱۰ نفر دعوت شده به گروه آموزش خودکارآمدی ۸ نفر و از ۱۰ نفر دعوت شده به گروه آموزش انگیزش پیشرفت ۷ نفر در جلسات حاضر شدند و در طول برگزاری جلسات نیز از هر یک از گروه‌های آموزش خودکارآمدی و آموزش انگیزش پیشرفت ۲ نفر ریزش کردند و بدین ترتیب در مرحله پس آزمون گروه آموزش عزت نفس ۷ عضو، گروه آموزش خودکارآمدی ۶ عضو و گروه آموزش

۱- جامعه معلومان تشکلی ملی است که با هدف افزایش همبستگی بین معلومان جسمی - حرکتی بزرگسال و فراهم آوردن زمینه گفت و شنود و تبادل نظر آنها درباره مشکلاتشان و نیز ارائه خدمات فرهنگی، آموزشی، تغذیه‌ی ورزشی به آنها تشکیل شده است و عضویت

بررسی مقایسه‌ای اثربخشی آموزش‌های گروهی عزت نفس، خودکارآمدی... ۷۵

انگیزش پیشرفت ۵ عضو داشت. جدول ۲ مشخصات جمعیت شناختی آزمودنی‌ها را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که مشخصات درج شده در این جدول مربوط به آزمودنی‌های شرکت کننده در پس آزمون است؛ در مرحله پیش آزمون به دلیل واگذاری تصادفی، آزمودنی‌های گروه‌های مختلف از نظر ویژگی‌های گوناگون جمعیت شناختی تقریباً همسان بودند؛ اما به دلیل عدم شرکت همه افراد دعوت شده در جلسات و نیز ریزش معدودی از آنها در طول جلسات، در مرحله پس آزمون این همسانی تا حدودی از بین رفت؛ ضمن اینکه نتایج تحلیل همبستگی نشان داد متغیرهای وضعیت اشتغال، وضعیت تأهل، شدت معلولیت و زمان بروز معلولیت با نمرات عزت نفس آزمودنی‌ها رابطه معنی‌داری ندارند و بنابراین عدم همسانی گروه‌های مورد بررسی از لحاظ این متغیرها تأثیری بر نتایج تحقیق ندارد. تأثیر متغیرهای سن، سطح تحصیلات و وضعیت اقتصادی بر نمرات عزت نفس از طریق تحلیل کواریانس حذف گردید.

جدول ۲. مشخصات جمعیت شناختی آزمودنی‌های گروه‌های مختلف

متغیرها	گروه‌ها					
	نفس	عزت	خودکارآمدی	انگیزش پیشرفت	آموزش گروهی	گواه
میانگین سنی	۲۹	۲۷/۶۶	۳۱/۲۰	۳۴	۳۰/۵۲	کل آزمودنی‌ها
میانگین سطح تحصیلات	۱۰/۲۹	۱۲	۱۱	۱۲/۷۱	۱۱/۵۲	
وضعیت شاغل	۲	۱	۳	۲	۸	
بیکار	۵	۵	۲	۵	۵	
متأهل	۰	۱	۰	۲	۳	
مجرد	۷	۵	۵	۵	۵	
استفاده از ویلچر	۲	۲	۲	۰	۰	
شدت عصا	۲	۲	۰	۳	۷	
معدولیت	۳	۲	۳	۴	۴	
عدم استفاده از عصا	۲	۲	۲	۱۲	۱۲	

وضعیت	ضعیف	متوسط	اقتصادی	۱۵	۴	۳	۴	۴
خوب	۰	۰	۰	۱۰	۳	۲	۲	۳
کودکی	۷	۵	۷	۲۳	۷	۴	۵	۷
نوجوانی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
بزرگسالی	۰	۱	۱	۲	۰	۱	۱	۰

روش جمع آوری داده‌ها و ابزارهای آن
برای جمع آوری داده‌ها از ابزارهای زیراستفاده شد:

۱- پرسشنامه مشخصات جمعیت شناختی

پرسشنامه مشخصات جمعیت شناختی شامل سؤالاتی درباره وضعیت اشتغال، وضعیت تأهل، سطح تحصیلات، سال تولد، وضعیت اقتصادی (ضعیف، متوسط، خوب)، زمان بروز معلولیت، شدت معلولیت (استفاده از ویلچر، استفاده از عصا، عدم استفاده از عصا)، است.

۲- مقیاس عزت نفس روزنبرگ^۱

مقیاس عزت نفس روزنبرگ ۱۰ گویه دارد و هم عزت نفس مثبت و هم عزت نفس منفی را ارزیابی می‌کند. ثبات و تکرار پذیری نتایج حاصل از اجرای این پرسشنامه خوب تا عالی گزارش شده است (می و وارن، ۲۰۰۲). کوبل، لسنیک - ایماس و کینی^۲ (۱۹۹۴) برای این پرسشنامه در مورد افراد مبتلا به آسیب نخاعی هماهنگی درونی خوبی گزارش کردند. شیسبای، بارلو، کولن و رایت^۳ (۲۰۰۰) نیز با اجرای این پرسشنامه بر روی افراد با معلولیت جسمی و افراد عادی روایی تشخیصی مطلوبی برای این پرسشنامه گزارش کردند. در ایران این پرسشنامه اولین بار توسط شاپوریان (۱۹۸۷) هنجاریابی شده است. محمدی (۱۳۸۴) پایابی

1. Rosenberg Self-Esteem Scale

2. Coyle, Lesnik-Emas and Kinney

3. Shisby, Barlow, Cullen and Wright

این مقیاس را در دانشجویان با استفاده از سه روش آلفای کرونباخ، بازآزمایی و دو نیمه کردن به ترتیب $0/69$ ، $0/78$ ، و $0/68$ محاسبه کرده است؛ در بررسی وی ضریب روایی همزمان این مقیاس با پرسشنامه عزت نفس کوپر اسمیت $0/61$ به دست آمده است. رجبی و بهلول (1386) نیز پایایی این مقیاس را با کاربرد روش آلفای کرونباخ در کل نمونه دانشجویی $0/84$ ، در دانشجویان پسر $0/87$ و در دانشجویان دختر $0/80$ محاسبه کرده‌اند. لازم به ذکر است که در تحقیق حاضر پایایی مقیاس عزت نفس روزنبرگ با استفاده از روش آلفای کرونباخ $0/68$ به دست آمده است و ضمناً چون همبستگی سؤال 18 این مقیاس (ای کاش می‌توانستم برای خودم احترام بیشتری قائل شوم) با نمره کل مقیاس منفی بود، این سؤال از مقیاس حذف شد و 9 سؤال باقیمانده برای ارزیابی عزت نفس آزمودنی‌ها مورد استفاده قرار گرفت.

روش اجرا

بعد از انتخاب تصادفی آزمودنی‌ها، پیش آزمون با استفاده از پرسشنامه مشخصات جمعیت شناختی و مقیاس عزت نفس روزنبرگ و به روش گروهی روی آنها اجرا شد و پس از انتخاب نمونه نهایی و واگذاری تصادفی آنها به سه گروه آزمایشی و یک گروه گواه، از طریق تماس تلفنی از آزمودنی‌های گروه‌های آزمایشی دعوت شد که در جلسات آموزش گروهی که هدف آن بهبود وضعیت روان‌شناختی آنهاست و در محل جامعه معلومان شهر اصفهان تشکیل می‌شود شرکت کنند و به آنها وعده داده شد که در صورت شرکت منظم و فعال در جلسات آموزشی به آنها جوایز نفیسی تعلق خواهد گرفت. 10 روز پس از اجرای پیش آزمون، برگزاری جلسات آموزش گروهی آغاز شد و برای هر یک از گروه‌های آزمایشی 2 ، 1 و 3 به ترتیب برنامه آموزش گروهی عزت نفس، آموزش گروهی خودکارآمدی و آموزش گروهی انگیزش پیشرفته، در قالب 9 جلسه هفتگی 120 دقیقه‌ای برگزار شد. 4 روز پس از اتمام جلسات آموزش، پس آزمون با به کارگیری همان پرسشنامه‌های مورد استفاده در پیش آزمون بر روی هر سه گروه آزمایشی و گروه گواه انجام شد. جداول 3 تا 5 محتوای جلسات و

تکالیف خانگی مربوط به برنامه‌های آموزش گروهی عزت نفس، آموزش گروهی خودکارآمدی و آموزش گروهی انگیزش پیشرفت را نشان می‌دهد:

جدول ۳. برنامه جلسات آموزش گروهی عزت نفس

جلسه	محتوای جلسه	تکلیف خانگی
۱	معارفه، بیان قوانین شرکت در جلسات، شرایط احرار جایزه و توصیه‌هایی برای عملکرد بهتر در جلسات، سؤال و توضیح راههایی که فرد تا کنون برای افزایش عزت نفس در موردمفهوم عزت نفس و فواید عزت نفس بالا.	۱- توشن برداشت خود از مفهوم عزت نفس ۲- تشریح راههایی که فرد تا کنون برای افزایش و توضیح در موردمفهوم عزت نفس و فواید عزت نفس
۲	مرور تکالیف جلسه قبل و ارائه بازخورد، تعریف خود پنداره، خود واقعی و خود ایده آل و توضیح رابطه آنها با عزت نفس، بیان روش‌هایی برای نزدیک کردن خود واقعی و خود ایده آل به عنوان یکی از روش‌های افزایش عزت نفس	۱- توصیف خصوصیات خود واقعی وایده آل ۲- توضیح رابطه خود گویی با افکار، احساسات و رفتار، بیان روش تشخیص رخ دادن خود گویی، ارائه تکلیف کتبی تکمیل جمله به منظور تمرین تشخیص خود گویی، نظرخواهی کتبی از اعضاء در مورد عقیده خود و افراد مهم زندگی‌شان درباره صفات موجود در لیست شده در جلسه
۳	مرور تکالیف جلسه قبل و ارائه بازخورد، تعریف خود گویی، توضیح رابطه خود گویی با افکار، احساسات و رفتار، بیان روش تشخیص رخ دادن خود گویی، ارائه تکلیف کتبی تکمیل جمله به منظور تمرین تشخیص خود گویی، نظرخواهی کتبی از اعضاء در مورد عقیده خود و افراد مهم زندگی‌شان درباره صفات موجود در لیست صفات که آنها را توصیف می‌کنند، توضیح در مورد شیوه مقابله با خود گویی‌های منفی و روش‌های افزایش خود گویی مثبت (تفسیر متفاوت از وقایع و پاداش دادن به خود به خاطر این تفسیرها).	۱- ذکر دو یا سه موقعیت که فرد در هفته آینده در مورد خود احساس بدی پیدا می‌کند ۲- بیان خود گویی‌های منفی خود در آن موقعیت‌ها ۳- توصیف احساسات بدنایشی از آن خود گویی‌ها ۴- سعی در به کارگیری مهارت‌های یادگرفته شده در جلسه
۴	مرور تکالیف جلسه قبل و ارائه بازخورد، تعریف استاد، بیان شباهت‌های استاد با خود گویی، توضیح در مورد انواع استادها و نحوه استفاده از آنها در برخورد با رویدادهای مثبت و منفی (استفاده از استادهای کلی، ثابت، درونی در برخورد با رویدادهای مثبت و کاربرد از این دو مسئله	توصیف یک مسئله خوشایند و یک مسئله ناخوشایند که در این هفته برای فرد پیش می‌آید و نوشتن هر هشت نوع استاد ممکن برای هر کدام رویدادهای مثبت و منفی (استفاده از استادهای کلی،

بررسی مقایسه‌ای اثربخشی آموزش‌های گروهی عزت نفس، خودکارآمدی...

استادهای جزئی، غیر ثابت و بیرونی در برخورد با رویدادهای منفی) به عنوان یکی از روش‌های افزایش عزت نفس.

- ۵ مرور تکالیف جلسه قبل و ارائه بازخورد، تعریف کنترل خود و توضیح درباره رابطه آن با عزت نفس و خودگویی، بیان پیش نیازهای کنترل خود (درک قوانین، آگاهی نسبت به الگوهای یا عرف زندگی اجتماعی، برنامه ریزی و عمل به آن و کنترل هیجان‌ها)، توضیح در مورد روش‌های کنترل خود (بازداری، طرح‌ریزی، تداوم عملکرد، بیان کلامی قانون، بازسازی شناختی و در نظر آوردن پیامدهای مثبت یا منفی انجام دادن یک عمل).
- ۶ مرور تکالیف جلسه قبل و ارائه بازخورد، توضیح مفهوم معیار عملکرد و جنبه‌های شناختی، رفتاری و هیجانی آن مثبت و استادهای مفید تا حد ممکن و یادداشت کردن آنها در صورت مواجه شدن با ناکامی (شکست) در این هفته مناسبی که می‌توان به هنگام برآورده نشدن معیار درونی اتخاذ کرد (ارزیابی مجلد معیار، کسب مهارت‌های لازم برای تحقیق معیار و استفاده از استادهای جزئی، غیر ثابت و بیرونی به هنگام برآورده نشدن اتفاقی معیار).
- ۷ مرور تکالیف جلسه قبل و ارائه بازخورد، تعریف درک اجتماعی و توضیح رابطه آن با خودپنداوه و عزت نفس، فرد در این هفته تجربه می‌کند یا شاهد آن است توصیف کنی اعضا درمورد ویژگیهای بهترین دوستشان و سپس تشریح افکار نفر اول، افکار نفر دوم، یا کسی که به او سیار علاقه مند هستند، نظرخواهی کنی از اعضا درمورد صفات موجود در لیست صفات که آنها مادر، پدر، خواهر یا برادر، دوستانشان و کسی را که از او خوشنان نمی‌آید توصیف می‌کند، بیان روش‌های تقویت درک اجتماعی از جمله انتخاب از مطلق دانستن خصوصیات افراد
- ۸ مرور تکالیف جلسه قبل و ارائه بازخورد، تعریف تصویر بدنی تعیین موقعی که فرد در مورد تصویر بدنی خود بدنی و تبیین رابطه آن با خودپنداوه و عزت نفس، بیان احساس ناخوشایندی پیدا می‌کند و توصیف

دلایل عدم رضایت از تصویر بدنی، نظر خواهی کتبی از استنادهای مورد استفاده فرد در چنین موقعی اعضا در مورد تصور آنها درباره جنبه‌های مختلف بدن و ظاهر خود، درخواست از اعضا که درحال تصور ایستادن در مقابل آئینه، تمام نکات مثبت ظاهر خود را توصیف کنند، ارائه راهکارهایی برای بهبود تصویر بدنی (ارزیابی صحیح و اتخاذ روش‌هایی برای بهبود خود بدنی واقعی، تعديل خود بدنی ایده آل و استفاده از استنادهای جزئی، غیر ثابت و بیرونی به هنگام عدم موفقیت در نزدیک کردن خود بدنی ایده آل و خود بدنی واقعی و استفاده از تکنیک‌های مختلف مربوط به روش تمرکز مجدد بر خود شامل تجدید نظر در معیارهای مقایسه، تمرکز بر جنبه‌های مثبت خود بدنی، توجه به سایر جنبه‌های مثبت خود)، ارائه توصیه‌هایی برای زیباتر به نظر رسیدن.

۹

مرور تکالیف جلسه قبل و ارائه بازخورد، توضیح مفهوم حل مسأله و جنبه‌های شناختی، رفتاری و هیجانی آن، توضیح کتبی اعضا در مورد یک مسأله خوب حل شده و یک مسأله خوب حل نشده و مراحل طی شده برای حل آن توسط فرد و بیان برای سایر اعضا، تشریح ۷ مرحله حل مسأله، ذکر دو مسأله و نظر خواهی درمورد هر یک از مراحل حل آن، مرور اجمالی مباحث مطرح شده در مجموع جلسات

بررسی مقایسه‌ای اثربخشی آموزش‌های گروهی عزت نفس، خودکارآمدی... ۸۱

جدول ۴. برنامه جلسات آموزش گروهی خودکارآمدی

جلسه	محتوای جلسه	تکلیف خانگی
۱	معارفه، بیان قوانین شرکت در جلسات، شرایط احراز جایزه ۲- توصیه هایی برای عملکرد بهتر در جلسات. تعییف خودکارآمدی، توصیف یخشی از ویژگیهای افراد با خودکارآمدی بالا و پایین بر اساس مباحث مطرح شده در کلاس	۱- نوشتن برداشت خود از مفهوم خودکارآمدی ۲- توصیفی هایی برای عملکرد بهتر در جلسات.
۲	مرور تکلیف جلسه قبل و ارائه بازخورد. توصیفی یخشی دیگری از ویژگی های افراد با خودکارآمدی بالا و پایین و بحث گروهی در این مورد آن بررسید، اما بعد توانسته اید؟ اگرچنان است، قبل از اقدام به آن کار با خود چه فکری کردید که به این نتیجه رسیدید که می توانید آن کار را انجام دهید؟ ۲- توصیف یا موقعيت در این هفته که در آن فرد دچار اضطراب می شود، درجه بندی شدت خودکارآمدی و شرایط لازم برای اثربخشی این نوع آرمش.	۱- پاسخ به این سؤال که آیا تا به حال هدفی داشته اید که ابتداء فکر کرده اید نمی توانید به آن بررسید، اما بعد توانسته اید؟ اگرچنان است، نظر خواهی درمورد اهدافی که اعضا می خواهند به آن دست یابند، اما احساس می کنند نمی توانند آن را تحقق بخشنند و دلیل این تصور و نظر خواهی از سایر اعضاء درباره صحبت این تصورات.
۳	ارائه گزارش مربوط به تکلیف خانگی توسط تک تک اعضاء ۲- انجام دادن تکلیف ۱ در مورد خواسته یکی دیگر از اعضاء. ۳- تمرین آرمش پیشرونده هر روز در دو نوبت و ثبت نتیجه آن	۱- در مورد خواسته ای که فرد دارد و احساس می کند نمی تواند به آن برسد با یک معلوم جسمی که قابل وضعیت مشایه او را داشته است ولی اکنون به خواسته خود رسیده، مصاحبه کند.
۴	ارائه گزارش مربوط به تکلیف خانگی توسط تک تک اعضاء ۱- سؤال از فردی که هفتة قبل با او مصاحبه شده در مورد اینکه هنگام شروع و ادامه تلاش ارائه توصیه هایی در مورد رژیم غذایی مناسب، کاهش برای رسیدن به خواسته خود، چه موانع و مشکلاتی بیش رو داشته، برای حل هر کدام از تبیه گی و برنامه های ورزشی به منظور تعدیل کردن برانگیختگی	۱- سؤال از فردی که هفتة قبل با او مصاحبه شده در مورد اینکه هنگام شروع و ادامه تلاش ارائه توصیه هایی در مورد رژیم غذایی مناسب، کاهش برای رسیدن به خواسته خود، چه موانع و مشکلاتی بیش رو داشته، برای حل هر کدام از تبیه گی و برنامه های ورزشی به منظور تعدیل کردن برانگیختگی

- این مشکلات و موانع چه راه حل‌هایی در پیش ارائه گزارش مربوط به تکلیف آرمش پیشونده و بحث گرفته است؟ آیا این راه حلها موفقیت آمیز بوده درباره آن، آموزش و تمرین روش انجام دادن آرمش بدون است؟
- ۱- انجام دادن تکلیف ۱ در مورد خواسته یکی دیگر از اعضا
- ۲- تمرین آرمش بدون تنش هر روز دو نوبت و ثبت نتیجه آن

- ۳- تمرین آرمش بدون تنش هر روز دو نوبت و ثبت نتیجه آن
- ۱- گزارش تفصیلی در مورد برداشتن اولین گام در جهت دستیابی به هدف توضیح درمورد چگونگی تأثیر خودکارآمدی بر شناخت، ۲- تمرین آرمش از طریق کنترل نشانه‌ها هر روز در دو نوبت و ثبت نتیجه آن ارائه گزارش مربوط به تکلیف آرمش بدون تنش و آموزش و تمرین روش انجام دادن آرمش از طریق کنترل نشانه‌ها.

- ۴- ارائه گزارش مربوط به تکلیف خانگی توسط تک تک اعضا مورد خواسته‌اش تصوری مشابه فرد داشته اما و بحث تفصیلی در مورد آن.
- ۱- تهیه گزارشی از مصاجبه فردی که قبل‌ادر اکنون به خواسته خود رسیده است.
- ۲- پاسخ به این سوال که فرد هنگام برداشتن اولین گام در جهت دستیابی به هدف چه موانع و مشکلاتی پیش رو داشته و برای حل هر کدام از آنها چه راههایی در پیش گرفته است؟
- ۳- تمرین آرمش افتراقی هر روز در دو نوبت و ثبت نتیجه آن

- ۵- ارائه گزارش مربوط به تکلیف خانگی توسط تک تک اعضا در مورد تلاش برای رسیدن به هدف دچار تردید یا یأس شده و تصمیم گرفته است دست سخنرانی یک معلم موقع محصل و سرپرست خانوار درمورد زندگینامه خود، موانع و مشکلاتی که هنگام تلاش برای دستیابی به اهداف در پیش رو داشته و راههایی که برای حل هر کدام از این مشکلات و موانع در پیش گرفته است.
- ۶- ارائه گزارش مربوط به تکلیف آرمش افتراقی و آموزش و تمرین روش انجام دادن آرمش افتراقی.
- ۷- ارائه گزارش مربوط به تکلیف خانگی توسط تک تک اعضا در بحث مفصل گروهی در مورد آن.
- ۱- پاسخ به این سوال که آیا فرد در هفته گذشته از تلاش بکشد؟ اگر چنین بوده است علت آن را چه می‌داند؟ به دنبال آن چه احساسی داشته است؟ اگر در رسیدن به هدف خود مصمم است علت آن را چه می‌داند؟
- ۲- جمع آوری همه تقدیرنامه‌ها، جواب‌ز

مدال‌ها... و نگاه کردن دقیق به آنها و توصیف

تفصیلی احساسی که به او دست می‌دهد.

۳- تمرین آرمش سریع هر روز ۱۵ بار و ثبت

نتیجه آن

۸- ارائه گزارش مربوط به تکلیف ذکر احساس و تصمیم فرد درباره ادامه تلاش برای دستیابی به هدف توسط تک تک اعضاء و بحث در مورد آن.

۱- طراحی برنامه یکساله برای دستیابی به هدف خود، تشریح جزئیات کامل این برنامه و ۵ گام لازم برای رسیدن به آن وسپس توصیف موانع و مشکلات مربوط به هر گام و بیان روش‌های برداشتن این موانع و حل این مشکلات

۲- تمرین کاربرد اختصاصی آرمش هر روز در دو نوبت و ثبت نتیجه آن

قرائت زندگینامه یک دانشمند با معلومات شدید (استیون هاوکینگ) و نظرخواهی از اعضاء در مورد آن.

ارائه گزارش تکلیف آرمش سریع و آموزش روش کاربرد اختصاصی آرمش..

۹- ارائه گزارش مربوط به تکلیف طراحی برنامه یکساله توسط تک تک اعضاء و بحث در مورد آن.

قرائت زندگینامه یک استاد دانشگاه با معلومات چند گانه (هلن کلر)، یک نایبیانی فاتح قله اورست و دو معلم موفق ایرانی و نظرخواهی از اعضاء در مورد این افراد.

ارائه گزارش مربوط به تکلیف کاربرد اختصاصی آرمش. مرور اجمالی تکالیف و مباحث مطرح شده در مجموع جلسات

جدول ۵. برنامه جلسات آموزش گروهی انگیزش پیشرفت

جلسه	محتوای جلسه	تکلیف خانگی
۱	معارفه، بیان قوانین شرکت در جلسات، شرایط احراز جایزه نوشتن برداشت خود از مفهوم انگیزش پیشرفت	۱- توضیح چیستی انگیزش پیشرفت، توصیف ویژگی‌های افراد دارای انگیزش پیشرفت بالا و پایین، تبیین رابطه انگیزش پیشرفت با مباحث مطرح شده در کلاس ۲- توضیح چیستی انگیزش پیشرفت، توصیف ویژگی‌های افراد با انگیزش پیشرفت بالا و پایین بر اساس موقعیت در جنبه‌های مختلف زندگی.
۲	ارائه گزارش مربوط به تکلیف مفهوم انگیزش پیشرفت و ویژگی‌های افراد دارای انگیزش پیشرفت بالا و پایین توسط تک تک اعضا و بحث در مورد آن. بیان نتایج بعضی از تحقیقات مربوط به تأثیر انگیزش پیشرفت بر جهنمه‌های مختلف زندگی. بیان اهداف خود در زندگی توسط اعضا.	ارزیابی اهداف دیگر اعضا با ذکر دلیل
۳	ارائه گزارش مربوط به تکلیف بیان اهداف خود و بحث تفصیلی نوشتن داستانی با جزئیات کامل درباره فردی که یک هدف معین (شغلی، تحصیلی، ورزشی، اجتماعی یا ...) دارد و نوشتن نیکویی از فرد دارای نشانه‌های انگیزش پیشرفت روی جنبه‌های مهم زندگی آنها و نوشتن مثالی از فردی که نشانه‌های انگیزش پیشرفت بالا در او وجود دارد و موفق است، برای ارائه به کل گروه.	نوشتن داستانی با جزئیات کامل درباره فردی که یک هدف معین (شغلی، تحصیلی، ورزشی، اجتماعی یا ...) دارد و نوشتن نیکویی از فرد دارای نشانه‌های انگیزش پیشرفت روی جنبه‌های مهم زندگی آنها و نوشتن مثالی از فردی که نشانه‌های انگیزش پیشرفت بالا در او وجود دارد و موفق است، برای ارائه به کل گروه.
۴	بیان داستان فردی که یک هدف معینی دارد و می‌خواهد به آن برسد نوشتن نیکویی از فرد دارای نشانه‌های انگیزش پیشرفت با جزئیات کامل درباره آموزش چگونگی نمره گذاری شاخص‌های انگیزش پیشرفت در فردی که یک هدف معین (شغلی، شخصیت داستان‌های نوشته شده توسط اعضا بحث تفصیلی گروهی تحصیلی، ورزشی، اجتماعی یا ...) دارد و در مورد داستان‌ها و مناسب بودن نمره‌های داده شده به شاخص‌های می‌خواهد به آن برسد. انگیزش پیشرفت شخصیت داستان‌ها و تصحیح این نمرات بر اساس	توسط تک تک اعضا آموزش چگونگی نمره گذاری شاخص‌های انگیزش پیشرفت در فردی که یک هدف معین (شغلی، شخصیت داستان‌های نوشته شده توسط اعضا بحث تفصیلی گروهی تحصیلی، ورزشی، اجتماعی یا ...) دارد و در مورد داستان‌ها و مناسب بودن نمره‌های داده شده به شاخص‌های می‌خواهد به آن برسد. انگیزش پیشرفت شخصیت داستان‌ها و تصحیح این نمرات بر اساس

بررسی مقایسه‌ای اثربخشی آموزش‌های گروهی عزت نفس، خودکارآمدی...

۸۵ مذاکره با رهبر.

- ۵ ارائه گزارش مربوط به تکلیف نوشتن داستان جدید درباره فردی با نوشتن اهداف ۲ ساله و اهداف ۵ ساله و فکرها پیشرفت که هدف معینی دارد و می‌خواهد به آن برسد و پاسخگویی به این سوال که فکر می‌کنید هنگام شروع و ادامه تلاش برای رسیدن بحث گروهی در مورد آن.
- نوشت داستانی با جزئیات کامل درباره خود و اهداف خود توسعه به هر یک از اهداف ۲ ساله و ۵ ساله خود اعضا که پر از فکرها مربوط به پیشرفت و بحث تفصیلی گروهی با چه موانعی روپرداخته شد، چه تعارض‌هایی بین این اهداف وجود خواهد داشت، برای برداشتن هر کدام از این موانع چه راه حل‌هایی در پیش خواهد گرفت؟

- ۶ ارائه گزارش مربوط به تکلیف اهداف ۲ ساله و اهداف ۵ ساله و تا جلسه بعد نقش فردی را بازی کردن که ذهنش پر از فکرها پیشرفت است و تعريف هدف گذاری، توضیح در مورد عوامل مؤثر بر هدف تهیه گزارشی در مورد فکرها که این فردر این مورد در ذهن خود می‌پروراند، سؤال مجدد از اعضا در مورد اهداف آنها، تعارض‌های موجود بین راه‌هایی که برای رسیدن به هدف خود در نظر می‌گیرد و تلاش‌هایی که برای غلبه بر این اهداف و بحث تفصیلی گروهی در این مورد. موضع و مشکلات انجام می‌دهد.

- ۷ ارائه گزارش مربوط به تکلیف بازی کردن نقش فرد با فکرها پاسخ به این سوال که آیا فرد می‌خواهد پیشرفت زیاد و بحث تفصیلی در مورد تأثیر وجود این شاخص‌ها بر میزان انگیزش پیشرفت خود را بازهم افزایش دهد؟ اگر چنین است، مایل است دستیابی به هدف.
- نمره گذاری شاخص‌های انگیزش پیشرفت در نقش ایفا شده توسعه کدام جنبه‌های خاص انگیزش پیشرفت او تک تک اعضا و رابطه آن با دستیابی به هدف، بحث تفصیلی بهبود یابد؟
- گروهی در مورد مناسب بودن نمره‌های داده شده به شاخص‌های انگیزش پیشرفت در نقش‌های ایفا شده و تصحیح این نمرات براساس مذاکره با رهبر.

- ۸ ارائه گزارش مربوط به تکلیف تمایل به افزایش انگیزش پیشرفت و طراحی دو برنامه مجزا برای دستیابی به اهداف ۲ ساله و اهداف ۵ ساله خود و ارائه تکنیک‌هایی برای افزایش انگیزش پیشرفت در اعضا به تناسب تشریح این دو برنامه با جزئیات کامل و شاخص‌هایی از انگیزش پیشرفت که هر یک از اعضا می‌خواست سپس یاد داشت موضع و مشکلات مربوط

در او تقویت شود.
به هر یک از پنج گام و روش‌های
برداشتن این موانع و حل این مشکلات در
خانه‌های مربوط برای اهداف ۲ ساله و ۵
ساله به صورت مجزا

۹ ارائه گزارش مربوط به تکلیف طراحی دو برنامه برای دستیابی به
اهداف ۲ و ۵ ساله و بحث مفصل گروهی در مورد آن.
کمک به اعضاء برای پیش‌بینی بعضی از موانعی که احتمالاً در
تلash خود برای یه کارگیری آنچه در برنامه آموزشی فراگرفته‌اند،
با آن مواجه می‌شوند و پیشنهاد راهکارهایی برای مقابله با آنها.
آموزش چگونگی ثبت تلاش‌ها برای دستیابی به اهداف در یک
دفتر یادداشت روزانه و گرفتن تعهد از اعضاء برای انجام دادن آن
مرور اجمالی تکالیف و مباحث مطرح شده در مجموع جلسات.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در قسمت آمار توصیفی از شاخص‌های آمار توصیفی و در قسمت آمار استنباطی از تحلیل کواریانس و آزمون تعییبی LSD استفاده شد. در تحلیل کواریانس علاوه بر حذف تأثیر پیش آزمون، رابطه هر یک از متغیرهای سن، سطح تحصیلات، وضعیت اشتغال، وضعیت تأهل، وضعیت اقتصادی، شدت معلولیت و زمان بروز معلولیت با نمرات عزت نفس مورد بررسی قرار گرفت و به دلیل معنی دار بودن رابطه متغیرهای سن، سطح تحصیلات و وضعیت اقتصادی با نمرات عزت نفس آزمودنی‌ها، تأثیر آنها با استفاده از روش کواریت حذف شد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف استاندارد نمرات عزت نفس گروه‌های آزمایشی و گروه در مراحل پیش آزمون و پس آزمون در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶. میانگین و انحراف استاندارد نمرات عزت نفس گروه‌های مورد بررسی در پیش آزمون و

پس آزمون

انحراف استاندارد	میانگین	شاخصهای آماری	مراحل
۱/۵۳	۴	آموزش گروهی عزت نفس	پیش آزمون
۲/۴۲	۵/۳۳	آموزش گروهی خود کارآمدی	
۳/۰۵	۵/۴۰	آموزش گروهی انگیزش پیشرفت	
۱/۷۰	۷/۲۹	گواه	
۱/۸۰	۵/۷۱	آموزش گروهی عزت نفس	پس آزمون
۲/۱۴	۶/۸۳	آموزش گروهی خود کارآمدی	
۲/۲۸	۶/۸۰	آموزش گروهی انگیزش پیشرفت	
۱/۹۶	۶/۴۰	گواه	

جدول ۶ نشان می‌دهد که میانگین نمرات عزت نفس ۳ گروه آزمایشی در مرحله پس آزمون نسبت مرحله پیش آزمون و در مقایسه با گروه گواه افزایش داشته است.

جدول ۷ تحلیل کواریانس تأثیر عضویت گروهی بر عزت نفس زنان با معلومیت جسمی -

حرکتی را نشان می‌دهد.

جدول ۷. نتایج تحلیل کواریانس تأثیر عضویت گروهی بر عزت نفس زنان با معلولیت جسمی - حرکتی

آماری	توان	میزان تأثیر	سطح معنی داری	F	میانگین	درجه آزادی درون	مجموع مجذورات	منبع تغییرات	گروهی	
									برون	گروهی
	۰/۹۸	۰/۵۲	۰/۰۰	۱۸/۸۲	۳۲/۵۲	۲۷	۱	۳۲/۵۲۰	پیش آزمون	
	۰/۰۹	۰/۰۲	۰/۵۴۴	۰/۳۸۲	۰/۶۶۱	۲۷	۱	۰/۶۶۱	سطح تحصیلات	
	۰/۳۳	۰/۱۳	۰/۱۲۵	۲/۶۱	۴/۵۱۲	۲۷	۱	۴/۵۱۲	سن	
	۰/۶۸	۰/۲۸	۰/۰۲۰	۶/۶۳	۱۱/۴۶۸	۲۷	۱	۱۱/۴۶۸	وضغیت اقتصادی	
	۰/۵۹	۰/۳۴	۰/۰۶۴	۲/۹۲	۵/۰۴۱	۲۵	۳	۱۵/۱۲۳	عضویت گروهی	

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد که تفاوت بین میانگین نمرات باقیمانده عزت نفس مجموع چهار گروه در مرحله پس‌آزمون معنی‌دار نیست ($P=0/0064$). یعنی پس از حذف تأثیر متغیرهای مداخله‌گر تفاوت بین نمرات عزت نفس مجموع چهار گروه با یکدیگر معنی‌دار نیست. میزان تأثیر عضویت گروهی بر عزت نفس نمرات $0/34$ بوده است؛ یعنی ۳۴ درصد واریانس نمرات عزت نفس مربوط به عضویت گروهی است.

در جدول ۸ نتایج آزمون تعقیبی LSD مربوط به معنی‌داری تفاوت میانگین نمرات عزت نفس گروههای مورد بررسی ارائه شده است.

بررسی مقایسه‌ای اثربخشی آموزش‌های گروهی عزت نفس، خودکارآمدی... ۸۹

جدول ۸. آزمون تعقیبی LSD مربوط به معنی داری تفاوت میانگین نمرات عزت نفس گروه‌های مورد بررسی

گروه‌های مورد مقایسه	تفاوت میانگین‌ها	خطای استاندارد	سطح معنی داری	میانگین
آموزش گروهی انگیزش پیشرفت و گواه	۱/۹۳	۰/۸۳	۰/۰۱۶	
آموزش گروهی خودکارآمدی و گواه	۲/۴۷	۰/۸۹	۰/۰۰۶	
آموزش گروهی عزت نفس و گواه	۱/۹۲	۰/۸۹	۰/۰۲۳	
آموزش گروهی انگیزش پیشرفت و آموزش گروهی خودکارآمدی	-۰/۵۴	۰/۸۴	۰/۵۳۱	
آموزش گروهی انگیزش پیشرفت و آموزش گروهی عزت نفس	۰/۰۱	۰/۸۰	۰/۹۸۸	
آموزش گروهی خودکارآمدی و آموزش گروهی عزت نفس	۰/۰۵	۰/۷۷	۰/۴۸۴	

نتایج جدول ۸ نشان دهنده اثربخشی آموزش گروهی عزت نفس ($P=0/023$), آموزش گروهی خودکارآمدی ($P=0/006$) و آموزش گروهی انگیزش پیشرفت ($P=0/016$) بر عزت نفس است؛ نتایج این جدول همچنین نشان می‌دهد که اثربخشی این سه نوع آموزش گروهی با یکدیگر تفاوت معنی داری ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

همان طور که در قسمت نتایج اشاره شد، یافته‌های این تحقیق نشان داد که هریک از سه نوع مداخله آموزش گروهی عزت نفس، آموزش گروهی خودکارآمدی و آموزش گروهی انگیزش پیشرفت باعث افزایش معنی دار عزت نفس زنان با معلومات جسمی - حرکتی می‌شود و بین اثربخشی آنها نیز تفاوت معنی دار وجود ندارد. این نتایج با یافته‌های تحقیق ویکری و همکاران (۲۰۰۶) که نشان داد گروه درمانی متمنکز بر خودپنداره، خودپنداره افراد مبتلا به آسیب مغزی اکتسابی را بهبود می‌بخشد، نتایج پژوهش هیوجس و همکاران (۲۰۰۳) مبنی بر اثربخشی آموزش گروهی عزت نفس بر عزت نفس و خودکارآمدی زنان با معلومات جسمی -

حرکتی و یافته‌های پژوهش احمدی و همکاران (۱۳۸۳) که نشان داد هم آموزش انگیزش پیشرفت و هم تمرین عزت نفس، هم در سطح تحول شناختی عینی و هم در سطح تحول شناختی انترالی باعث تحول فرارونده در دریافت خود عینی و برخی از مؤلفه‌های خود فاعلی می‌شود، همخوانی دارد.

عزت نفس بالا با راهبردهای مقابله‌ای مثبت و سازنده، انگیزش بالا و حالت عاطفی مثبت رابطه دارد (شاپ و کوپلند، ۱۹۹۳، نقل از حقیقی و همکاران، ۱۳۸۵).

در تبیین اثربخشی آموزش گروهی عزت نفس بر عزت نفس زنان با معلولیت جسمی حرکتی می‌توان گفت فرایند تغییرتجسم‌های غیرواقع گرایانه در مورد خود، تعدیل انتظارات از خود، شناسایی نقاط ضعف و قوت و توزیع متعادل سرمایه گذاری در مؤلفه‌های متعدد عزت نفس می‌تواند به عزت نفس مناسب و هماهنگ با خود ادراک شده یا واقعی بینجامد، در خدمت هدف سازماندهی، انگیزش و محافظت خود قرار گیرد و سطح متعادل‌تری از دریافت خود را امکان پذیر سازد (هارت،^۱ ۱۹۸۳، ۱۹۸۶، ۱۹۸۸ الف و ب، ۱۹۹۹، به نقل از احمدی و همکاران، ۱۳۸۳). درمانگر می‌تواند از طریق آموزش به مراجعان درباره چگونگی کسب رضایت از بخش‌هایی از زندگی که به نظر آنها مهمتر از همه است، باعث افزایش قابل توجه عزت نفس آنها شود (فریسج، ۲۰۰۶). عزت نفس از اعتقادات فرد در مورد تمام صفات و ویژگی‌هایی که در او هست ناشی می‌شود و قابل تغییر است (مشکی و همکاران، ۲۰۰۰).^۲ اگر فرد ارزشیابی مشتبی از عملکرد خود داشته باشد، عزت نفس وی افزایش می‌یابد، اما اگر ارزیابی منفی از عملکرد خود داشته باشد، عزت نفس او کاهش می‌یابد (سیلورستون، ۱۹۹۱).

اثربخشی آموزش گروهی خودکارآمدی بر عزت نفس زنان با معلولیت جسمی حرکتی را می‌توان این چنین توضیح داد که براساس نتایج تحقیقات، عزت نفس پایین مراجعان از احساس شکست آنها در برآورده کردن معیارهای خود برای عملکرد و موفقیت در جنبه‌های مهم

1. Harter

2. Silverstone

زندگی از قبیل کار، تحصیل، روابط عاشرفانه، فرزندپروری، کنترل وزن و ظاهر جسمی، دوستی‌ها، رفتار اخلاقی، مقابله با مشکلات زندگی و خود کنترلی روان‌شناسی (توانایی اداره کردن و کنترل علائم اختلالات روان‌شناسی) ناشی می‌شود (فریسچ، ۱۹۹۲)، و جدا کردن احساس ارزشمندی یک شخص از عملکرد او ممکن نیست (بندوراء، ۱۹۸۶). این به این معنی است که می‌توان عزت نفس مراجعین را از طریق کمک به آنها در عمل کردن بر طبق استانداردهای رفتار که آنها در جنبه‌های مهم زندگی برای خود در نظر دارند، بهبود بخشد. تجربیات و تحقیقات روان‌شناسی بالینی و روان‌شناسی مثبت نشان می‌دهد که حرکت در مسیر موفقیت می‌تواند مؤثرترین روش برای افزایش عزت نفس، خودکارآمدی و اعتماد به نفس باشد (فریسچ، ۱۹۹۲). باور نسبت به موفقیت شخصی و بسیج خویشتن با توجه به اهداف تعیین شده، بازخوردهایی هستند که با عزت نفس پیوستگی مستقیم دارند (مشکی و همکاران، ۲۰۰۰). «هیچ چیز مانند موفقیت باعث موفقیت (در افزایش عزت نفس) نمی‌شود» (فریسچ، ۲۰۰۶).

اثربخشی آموزش گروهی انگیزش پیشرفت بر عزت نفس زنان با معلولیت جسمی حرکتی را می‌توان این چنین تبیین کرد که بسیاری از افراد با عزت نفس پایین معیارهای عملکرد و پیشرفت خود را برآورده نشده، ارزیابی می‌کنند (فریسچ، ۱۹۹۲). حرکت در مسیر موفقیت به فرد کمک می‌کند که از طریق کسب شایستگی در جنبه‌های مهم زندگی و برنامه ریزی برای موفقیت در این حیطه‌ها از طریق تکالیف خانگی مرتبط با زندگی واقعی، بر احساس شکست و روحیه ضعیف خود فائق آید (فرانک^۱ و فرانک، ۱۹۹۳ و فریسچ، ۲۰۰۶). مداخله مبتنی بر انگیزش پیشرفت با کاهش ناهمانگی میان ادراک‌های مبنی بر عدم صلاحیت در یک حیطه و اهمیت موفقیت در آن حیطه، ترغیب ادراک‌های نسبتاً واقع گرایانه در مورد میزان شایستگی در آن حیطه، تحکیم نظام باور فرد با توجه به توانایی‌های بالقوه در آن حیطه و تقویت دریافت‌های

نسبتاً واقع گرایانه از موفقیت و شکست، انگیزش را تحت تأثیر قرار می‌دهد (دوئک^۱، ۱۹۸۶؛ الیوت و هاراکیویچ^۲، ۱۹۹۶؛ الیوت و چرچ، ۱۹۹۷). آموزش انگیزش پیشرفت، در واقع از طریق تقویت راهبردهای خودنظم جویی، مانند بهبود مهارت‌های عمومی زندگی و مهارت‌های تحصیلی، منجر به پیشروی به سوی هدف‌ها می‌شود و نه از طریق تغییر دادن مستقیم سطح انگیزش پیشرفت (پنتاپس^۳، ۲۰۰۱، نقل از احمدی و همکاران، ۱۳۸۳). اگر تجربه موفق در جنبه‌های مهم زندگی می‌تواند عزت نفس را افزایش دهد، می‌توان انتظار داشت که شکست در این جنبه‌ها نیز باعث خدشه‌دار شدن احساس ارزشمندی فرد شود. به همین دلیل مهم است که درمانگر برنامه‌هایی برای دستیابی به موفقیت‌های کوچک که دستیابی به آنها سهل‌الوصول است، طراحی کند. این کار می‌تواند به درمانگر کمک کند که برای مراجع فرایند موفقیت را هدف قرار دهد و نه نتیجهٔ نهایی را (فریسچ، ۲۰۰۶).

باتوجه به ملاک‌های درون گنجی تحقیق، تعمیم نتایج این تحقیق به افراد مذکور و افراد با سن کمتر از ۱۸ سال و بالاتر از ۳۵ سال و همین‌طور افراد سایر نقاط کشور باید با احتیاط انجام گیرد.

از آنجا که یافته‌های این تحقیق نشان داد که هریک از سه نوع مداخله آموزش گروهی عزت نفس، آموزش گروهی خودکارآمدی و آموزش گروهی انگیزش پیشرفت باعث افزایش معنی دار عزت نفس زنان با معلولیت جسمی حرکتی می‌شود، پیشنهاد می‌شود که این سه نوع برنامه آموزشی به صورت منظم در مراکز درمانی و آموزشی ویژه معلولان جسمی کشور مانند سازمان آموزش و پرورش استثنایی، اداره بهزیستی، انجمن‌ها و تشکل‌های غیردولتی مخصوص افراد با معلولیت جسمی مانند جامعه معلولان، انجمن مبتلایان به ضایعات نخاعی، انجمن مبتلایان به MS و بنیاد شهید و امور ایثارگران، اجرا گردد.

1. Dweck

2. Elliot & Harackiewicz

3. Prentice

منابع فارسی

- احمدی، مهرناز، منصور، محمود، فتحی آشتیانی، علی و رسول زاده طباطبایی، کاظم. (۱۳۸۳). اثربخشی آموزش انگیزش پیشرفت و تمرین حرمت خود بر تحول نظام خود در دو سطح تحول شناختی عینی و انتزاعی. *مجله روانشناسی*، سال هشتم، شماره ۴، صص ۳۵۹-۳۳۷.
- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۴). رابطه میان عزت نفس، انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان سال سوم دبیرستان‌های تهران. *مطالعات روانشنختی*، ۱(۵-۴)، ۱۴۴-۱۳۱.
- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۷۲). روش‌های ایجاد عزت نفس در کودکان و نوجوانان. تهران: انجمن اولیا و مریبان.
- جامعه معلولان اصفهان. (۱۳۸۷). *کتابچه آمار اعضا*.
- حسینی، محمدعلی؛ کریمی، حسین و طادی، کتایون. (۱۳۸۱). بررسی رابطه عزت نفس و میزان فراگیری مهارت‌های مراقبت از خود در نوجوانان پسر ۱۱-۱۵ سال مبتلا به فلچ مغزی. *مجله پژوهش در پزشکی*، سال ۲۶، شماره ۱، ۳۶-۳۳.
- حقیقی، جمال؛ موسوی، محمد؛ مهرابی زاده هنرمند، مهناز و بشلیده، کیومرث. (۱۳۸۵). بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر سلامت روانی و عزت نفس دانش آموزان دختر سال اول مقطع متوسطه. *مجله علوم تربیتی و روانشناسی*، سال سیزدهم، شماره ۱، صص ۷۸-۶۱.
- دادستان، پریخ. (۱۳۷۷). *تنیدگی یا استرس*، بیماری جدید تمدن، چاپ اول، تهران: رشد.
- رجیبی، غلامرضا و بهلول، نسرین. (۱۳۸۶). سنجش پایابی و روایی مقیاس عزت نفس روزنبرگ در دانشجویان سال اول دانشگاه شهید چمران. *پژوهش‌های تربیتی و روانشنختی*، سال سوم، شماره ۲، صص ۴۸-۳۳.
- سلیمی، سیدحسن. (۱۳۷۶). بررسی عزت نفس در نوجوانان دارای مشکلات رفتاری، *مجله روانشناسی*، سال اول، شماره ۲.
- شماعی زاده، مرضیه. (۱۳۸۴). بررسی تأثیر مشاوره شغلی به شیوه شناختی - اجتماعی بر افزایش خودکارآمدی کارآفرینی دانشجویان دانشگاه اصفهان. *پایان نامه کارشناسی ارشد راهنمایی و مشاوره*، دانشگاه اصفهان.

- شولتس، دوان و شولتس، سیدنی ان. (۱۳۸۱). نظریه‌های شخصیت. ترجمهٔ یحیی سید محمدی. تهران: مؤسسهٔ نشر ویرایش.
- صدرالسادات، سید جلال. (۱۳۷۹). چگونه عزت نفس در کودکان و نوجوانان دارای نیازهای ویژه را افزایش دهیم؟ طب و تزکیه، ۳۱، صص ۶۴-۷۰.
- صدرالسادات، سید جلال، اسفند آباد، حسن. (۱۳۸۰). عزت نفس در افراد با نیازهای ویژه. تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی و سازمان بهزیستی کشور.
- غلامی رنانی، فاطمه؛ کجیف، محمد بیاقر؛ نشاط دوست، محمد طاهر و مرادی، اعظم. (۱۳۸۶). اثربخشی آموزش گروهی خودکارآمدی بر کاهش هراس اجتماعی. مجلهٔ روان‌شناسی، سال یازدهم، شماره ۲، صص ۲۳۲-۲۱۶.
- کوپر اسمیت، اس. (۱۳۷۱). فهرست عزت نفس. ترجمهٔ پریخ دادستان. ص ۵۳۴.
- محمدی، نورالله. (۱۳۸۴). بررسی مقدماتی اعتبار و قابلیت اعتماد مقیاس عزت نفس روزنبرگ، فصلنامه روان‌شناسان ایرانی، سال اول، شماره ۴.
- مظاہری، اکرم، باغبان، ایران و فاتحی زاده، مریم. (۱۳۸۵). تأثیر آموزش گروهی عزت نفس بر سازگاری اجتماعی دانشجویان. دانشور رفتار، سال سیزدهم، شماره ۱۷، صص ۵۶-۴۹.
- نوری، ابوالقاسم. (۱۳۷۴). جنبه‌های روان‌شناسی ناتوانی جسمی. مجلهٔ پژوهشی دانشگاه اصفهان (علوم انسانی). سال هفتم، شماره ۴.

منابع لاتین

- Aktop,A., and Erman,K.A.(2006). Relationship between achievement motivation, trait anxiety and self-esteem. *Biology of Sport*,23,2, 127-141.
- Bandura,A,(1997).*Self-efficacy :The exercise of control*. New York: Freeman.
- Bandura,A.(1986).*Social foundations of thought and action:A social cognitive theory*. Englewood cliffs, NJ:Prentice- Hall.
- Bandura,A,(1977).*Social learning theory*. Englewood Cliff. NJ: Prentice –Hall.
- Bart,O., Bar-Haim,Y., Weizman,E.,Levin,M.,Sadeh,A.,and Mintz,M.(2009). Balance treatment ameliorates anxiety and increases self-esteem in children with comorbid anxiety and balance disorder. *Research in Developmental Disabilities*,30,3,486-495.
- Bee, H.L. (2000). *The developing child*. 9th ed. Boston: Allyn & Bacon. www.SID.ir

- Berven, N.L.(1991). Introduction to section 2. In M.G.Eisenberg & R.L. Glueckauf (Eds.). *Empirical Approaches to the Psychological Aspects of Disability*(pp.3-5). New York: Springer publishing, Company.
- Betz,N.E.,and Schifano,R.S.(2000). Evaluation of intervention to increase realistic self-efficacy and interest in college women. *Journal of Vocational Behaviour*,56,1,35-53.
- Chapin, M.H. and Kewman, D.G. (2001). Factors affecting employment following spinal cord injury: A qualitative study. *Rehabilitation Psychology*, 46, 4, 400-416.
- Coyle ,C.P., Lesnik-Emas,S, and Kinney,W.B.(1994). Predicting life satisfaction among adults with spinal cord injuries. *Rehabilitation Psychology*,39,95-111.
- Dweck,C.S.(1986). Motivational processes affecting learning. *American Psychologist* , 41, 1040-1048.
- Elliot,A. J., and Church,M.(1997). A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*,72,1, 218-232.
- Elliot,A.J., and Harackiewicz, J.(1996). Approach and avoidance achievement goals and intrinsic motivation: A mediational analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*,70,3,461-475.
- Frank,J.D., and Frank,J.B.(1993).*Persuasion and healing: A comparative study of psychotherapy*(3rd ed.). Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press.
- Frisch,M.B.(2006). *Quality of life of therapy: Applying life satisfaction approach to positive psychology and cognitive therapy*. New Jersey: John Wiley and Sons.
- Frisch,M.B.(1992). Use of the quality of life inventory in problem assessment and treatment planning for cognitive therapy of depression. In A freeman and F.Dattilio(Eds.) *Comprehensive casebook of cognitive therapy* (pp.27-52). New York: Plenum Press.
- Frieson,T.C.(1997). Relationship Between hope and self-esteem in renal Transplant Recipients .*Transplantation Proceeding*,29, 3739-3740.
- Gagnon,L.(1996). Analysis of quality of life in patients with spinal cord injury: Environmental and self –esteem variables. *Rech Soins Infirm*, 47, 48-61.
- Gagnon,L.(1990). Quality of life in paraplegics and quadriplegics: analysis of self – esteem. *Canadian Journal of Nursing Research*,22,1,6-20.
- Gaudiano,B.A. and Herbert,J.D.(2003).Preliminary psychometric Evaluation of a New self-efficacy Scale and Its Relationship to treatment outcome in social anxiety disorder. *Cognitive Therapy and research*,27,5,537-555.
- Hall,P.L., and Tarrier,N.(2003). The cognitive-behavioural treatment of low self-esteem in psychotic patients: a pilot study. *Behaviour Research and Therapy*,41,3,317-332.
- Hughes,R.B, Robinson-Whelen,S., Taylor,H.B., Swedlund,N., and Nosek,M.A.(2004). Enhancing self-esteem in women with physical disabilities, *Rehabilitation Psychology*,49,4,295-302.
- Immet,T.and Alant,E.(2006). Women and disability: exploring the interface of multiple disadvantages. *development Southern Africa*,23,4.
- Kaplan,H.B.,(1996).Psychological stress from the perspective of self- theory. In H.B.Kaplan (Ed). *Psychological stress*. Academic press. 1999.

- Kermode,S., and Maclin,D.(2001). A study of the relationship between quality of life, health and self-esteem. *Australian Journal of Advanced Nursing*, 19,2, 33-40.
- Kinney,W.B., and Coyle,C.P.(1992).Predicting life satisfaction among adults with physical- disabilities. *Archive of Physical Medicine and Rehabilitation*, 73,9,863-869.
- Lee, M.(1994). *Change in personality*. Translated by: Mansour M. Tehran: Tehran University Press.
- Livneh,H.(1989).A unified approach to existing models of adaptation to disability :II intervention strategies. *Journal of Applied Rehabilitation Counseling*, 17,2, 6-10.
- May,L., and Warren,S.(2002). Measuring quality of life in persons with spinal cord injury: External and structural validity. *Spinal Cord*,40, 341-350.
- Martin,K.A., and Brawley,L.R.(2002).Self- handicapping in physical achievement settings: The contributions of self-efficacy. *Self and Identity*, 1, 337-351.
- McClelland,D.C.(1984). *Motives personality, and society* .Psycinfo Database Record.
- McClelland,D.C.(1973). What is the effect of achievement motivation training in school? In D.C. McClelland and R.S. Steels(Eds). *Human motivation* (pp.492-509).USA: General Learning Press.
- Moshki, M., Ghofranipour, F., & Allahyari, A.A.(2000). *The effect of problem solving training on the self-concept of male adolescents in Gonabad high schools [dissertation]*. Tehran: Tarbiat Modares.Inc; 1993.
- Nosek,M.A.,Hughes,R.B.,Swdiund,N.,Taylor,H.B., and Swank,P.(2003). Self-esteem and women with disabilities. *Social Science and Medicine*,56,8,1737-1747.
- Ogden,L.(1998).*Health psychology*. Buckingham: Open university press.
- Pajares,F.(1997). Current disorder in self-efficacy research. In M Maehr and P,R .Pintrich (Eds.), *Advances in Motivation and Achievement* ,10,1-49.Greenwich,ct:jaipress.
- Proudfoot,J.G., Corr,P.J., David E. Guest,D.E., and Dunn,G.(2009). Cognitive-behavioural training to change attributional style improves employee well-being, job satisfaction, productivity, and turnover. *Personality and Individual Differences*, 46, 2, 147-153.
- Rosenberg,M.(1979).*Conceiving the self*. New York.Basic Books.
- Shapurian, R., Hojat, M., and Nayerahmadi, H. (1987). Psychometric characteristics and dimensionality of a Persian version of the Rosenberg Self-Esteem Scale. *Perceptual and Motor Skills*, 65,27-34.
- Shisby,J.,Barlow,J.H., Cullen,L.A.,and Wright,C.C.(2000). Psychometric properties of the Rosenberg self-esteem scale among people with arthritis. *Psychological Reports*,86,3,1139-1146.
- Silverstone, P.H.(1991). Low self-esteem in different psychiatric conditions. *British Journal of Clinical Psychology*,30 (Pt 2), 185-88.
- Smith,R.L and Troth,W.A.(1975).Achievement motivation: A rational approach to psychological education. *Journal of Counseling Psychology*,58,2, 292-307.
- Steinberg,L.(1999). *Adolescence*. USA: McGraw-Hill College.

- Vickery,C.D., Gontkovsky,S.T., Wallace,J.J., and Caroselli,J.S.(2006). Group psychotherapy focusing on self-Concept change following acquired brain injury: A Pilot Investigation . *Rehabilitation Psychology*, 51, 1, 30-35.
- Walsh,A, and Walsh,P.(1989). Love, self-esteem and multiple sclerosis. *Social Science and Medicine* ,29,793-799.
- Weare,K.(2000). *Promoting Mental And Social Health: A Whole School Approach*. London: Routledge.